

Jose depositibus religiosis anno primo administrationis suæ procuravit canonizationem et translationem corporis sancti Stephani, cooperantibus Helia Burdegalensi, Sebrando Lemovicensi, ac Bertrando Agennensi episcopis, missis ad sedem apostolicam duobus Gerardi discipulis Roberto et Guillelmo, cum litteris prædictorum prælatorum, ac etiam aliorum episcoporum, abbatum, ac principum. Bulla data est xii Kal. Apr., pontificatus Clementis an. ii. Cæterum hic prior zelo disciplinæ

A monasticæ studium litterarum feliciter adhibuerat, ut pote sancti Stephani gesta perscripsit, edita in libro qui *Speculum* appellatur. Ejus epitaphium hæc de eo nos docet: *Hic jacet dominus Gerardus VII prior; mansit in prioratu x annis, tribus mensibus. Postmodum amotus obiit xiiii Kal. Maii; quia dum adhuc viveret, prioratui renuntiavit, et inter priores Grandimontis honorifice sepultus fuit.*

VITA S. STEPHANI DE MURETO

AUCTORE GERARDO ITHERRII.

(Vide supra, col. 1005.)

REVELATIO CUJUSDAM FRATRIS

DE DEPOSITIONE WILLELMI DE TRAHINACO GRANDIMONTENSIS PRIORIS.

Circa annum 1180.

(MARTEN., *Anecd.*, tom. I, col. 60a, ex ms. Vindocinensi annorum circiter 500.)

Fratri WIDONI WILHELMUS.

Est quidam frater in Grandimonte adhuc vivens, sacerdos, vir religiosus, et boni testimonii, domino priori Guillelmo, et antecessoribus ejus, quondam familiarissimus, cujus nomen tacebitur, plenus virtutibus, honestus vita et moribus, parcus in cibo et in potu, tardus ad iram, tardus ad loquendum, dulcis eloquio, humilis in omni conversatione sua, justus et placens coram Deo et hominibus, incedens in omnibus mandatis Domini sine querela. Hujus enim officium est semper psalmos legere, aut orare, et genua flectere ante Deum ita ut jam per omnia Deo dignus, si fas est, in carne mortali angelis similis effectus, in cælesti regno vivus a Domino transferri debuisset. Hic ergo jacebat prostratus in oratione ante crucifixum in capitulo, et Deum toto cordis desiderio exorabat. Et ecce vigilanti ei, et pro cælestis regni perceptione suspiranti, quidam frater sacerdos, non multum ante defunctus, nimio candore vestitus apparuit, amicus ejus et socius, et omnibus nobis notissimus, nomine Bernardus de Rocha, quem dominus prior Wilhelmus a puero nutrierat, et virgo virginem admodum diligebat, et ipse eum, ita ut etiam illo vivente ejus dentem in pectinario pro reliquiis portaret. Unde divina dispositione factum est, ut quos una charitas invicem viventes ligabat, defunctos conjungat; nam dominus Wilhelmus prior Grandimontis, ut fere omni mundo notum est, pro

B injuria quam a fratribus suis patiebatur, exsul et peregrinus Romæ migravit ad Christum: cujus sanctitatis virtutisque præconium omnium nostrum novit ecclesia, quod etiam crebra testantur miracula. Frater autem jamdictus B. ab Occidentibus partibus Romam pergens ejus videre sepulcrum, ibi similiter defunctus est. Ubi aperte ostenditur quantum vivens dillexerat, quem etiam in tantum mortuus diligebat, ut eum de longinquis regionibus ad se venire, et secum tumulari, Deo ordinante, voluisset. Erat enim frater ille affabilis et amabilis valde, et sine crimine virgo, ut dictum est, ab infantia in Dei servitio perseverans. Hunc ergo cum vidisset sacerdos ille prædictus stantem ante crucifixum in alba, obstupuit; non tamen vehementer expavit, utpote vir spiritualis, et supernis visionibus assuetus, sed caput parum ab oratione erigens, ac aspiciens, dixit: « Domne Bernarde, vos estis ille? » Cui ipse: « Ego sum, inquit, Bernardus de Rocha. » Tunc interrogavit eum frater ille, dicens: « Domine, quomodo est de vobis? » Cui respondit: « Mihi quidem bene est, quia salvatus sum, sed de Gerardo conqueror, qui noluit nomen meum scribi in Calendario; sed ego vindicabor de illo, » de Gerardo scilicet priore loquens, sed nolens eum appellare priorem. Postea interrogavit eum iterum ille vir sanctus sacerdos, ita inquires: « Domine, dicito mihi: quomodo est domno Guillelmo priori? » At ille respondens: « Scia-

tis, inquit, pro certo quod ipse est cum Domino Jesu Christo in regno cœlorum, et Deus in cœlis coronavit eum coram se. His ita dictis, disparuit, et frater ille lætus ab oratione surrexit. Hanc itaque visionem sacerdos ille mihi familiariter narravit, et verum est testimonium ejus, sed ipse non vult eam interim divulgare, ne forte ei in odium vel

A jactantiam verteretur. Nolui tamen divina opera silentio tegere; sed ea scripto memoriæ commendare, et maxime quia præconia sanctitatis domni Willelmi prioris nullus suorum fidelium discipulorum debeat reticere, sed prædicare, laudare, lætari, atque gaudere. Valet.

VITA B. HUGONIS DE LACERTA

S. STEPHANI, ORDINIS GRANDIMONTENSIS INSTITUTORIS, DISCIPULI

Auctore Guillelmo DANDINA, Grandimontensi, cognomento de S. Savino, suppari.

(Post annum 1157.)

(MARTEN., *Ampl. Coll.* VI, 1143, ex codice Grandimontensi ætate ipsius auctoris exarato.)

1. Igitur dominus Stephanus pater primus et fundator totius religionis nostræ per quem divina clementia nobis et per nos cæteris lumen veritatis innotuit, Arvernensis oriundus certa plurimorum relatione comprobatur et creditur. Nam cum primum sanctus Dei generis nobilitatem, amorem rerum, fluxam sæculi gloriam, escarum variam delectationem, et reliqua remissionis blandimenta, quasi quoddam vitaret incendium, quodam rapido cursu pervenit Muretum, in quo se constituens, novus hospes habitavit. Exinde cum voluntati ejus merita religionis succrescerent, jam omnibus sæculi vinculis liber, arduum atque asperum arripuit institutum. Disponens igitur lege vitæ durioris se stringere, inedix et vigiliarum tantum patiens cœpit esse, ut eum sibi fore crudelem non dubitares. Pernoctans in oratione, edebat semel in die, sæpissime tantum post solis occasum; nonnunquam bi-duo, triduo jejunos permanens, quarto demum reficiebatur die; sumebat vero panem et salem quandoque, potumque perparvulum aquæ, unguenta penitus repudians. De vino quoque putavimus melius reticere, quam quidquam dicere, præsertim cum illum ab eo penitus triginta annis continuis abstinnisse audivimus, nisi cum communionem Domini acciperet in decretis sibi diebus. Quanto autem pannorum in æstate frucebatur, tanto in hieme erat contentus: quibus etenim in die, eisdem utebatur in nocte. Quietis autem membra concedens, duobus invicem conjunctis asseribus atque cilio utebatur; lorica tamen sæpè induta desuper, aliquoties etiam super nudam humum jacebat. Cujus etenim vita sermone est satis luculento, caro paterni amoris studio, alias scripta in sacratoribus locis pro summo honore habetur et conservatur. Hic denique ex quo eremum aridam intravit, Christo servire ex corde desiderans, ut de suis aliorumque meritis mercedem in cœlis acciperet copiosam, fra-

B trum habitantium in unum exstitit pater atque minister; in qua cum eis habitans, quotidie in opere Dei succrescebat, formam tenens illius Ecclesiæ primitivæ, de qua in Actibus apostolorum legitur: *Multitudinis credentium erat cor unum et anima una; nec quisquam suum ibi esse aliquid dicebat; sed erant illis omnia communia* (Act. iv).

2. Fuit enim in diebus illis in Lemovicinio vir beatæ memoriæ frater, Hugo Lacerta cognomine, qui a primævis pueritiæ suæ annis ætatem moribus transiens, secundum quod scriptum est, innocentis habitavit domum; qui cum legitimis altisque exortus esset parentibus, ipsum jam quasi senescentem mundum cum concupiscentiis suis sprevit atque calcavit. Quanta eum Deus bonitate quantaque virtute mirificavit, cum adhuc florens militaret in sæculo, ad ædificationem omnium nostrum, ne æmuli inveniamur, utrumque explicare debemus.

3. O virum laudabilem! o virum cunctis amabilem! quem in infantia sic divina prælegit gratia, sic præsignavit prodesse futuris, quod vulgo a cœvis Deus fecit illum amari, meruit sanctus nuncupari: hic autem adhuc puer, cum ad ecclesiam cum parentibus sæpè conveniret, nec infantium lascivias, nec puerorum negligentias sectabatur, sed tantum ea quæ legebantur auscultabat.

4. Cum autem esset miles jam factus, pauperum Christi non immemor fuit, ipse pauper futurus; religiosos enim ac cæteros quoscunque secum hospitabatur, semper una domo, una mensa e sumptibus suis hilaris dator diligenter reficiebat; unicuique vero parcimoniam suam de facultatibus suis valde optime, prout poterat, dividebat, esurientes alebat, nudisque vestimenta præbebat, pupillos quoque et viduas, infirmos atque captivos in tribulatione eorum confortans, visitabat; peregrinis defunctis atque vicinis sepulturam sollicitus exhibebat. Quid plura? non habentibus ligones et cætera